

-पुत्री 1 a princess. -2 a female of the Rajpoota tribe. -3 N. of several plants:—जाती, मालती, कटुतुम्बी &c. -4 a kind of perfume (रेणुका). -5 a musk rat. -6 a kind of metal; also राजपत्नी. -पुरम् a royal city. -पुरुषः 1 a king's servant. -2 a minister. -पुरुषः the नागकेशर tree. -पूगः a kind of Areca-nut palm; Bhāg. 4. 6. 17. -पौरुषिकः a royal servant; Mb. 13. 126. 24. -प्रकृतिः a king's minister. -प्रसादः royal favour. -प्रेष्यः a king's servant. (-प्यम्) royal service (more correctly राजप्रेष्य). -फणिज्जकः an orange tree. -बदरम् salt. -बीजिन, -वंश्य *a.* a scion of royalty, of royal descent. -भट्टिका a species of water-fowl. -भृतः a king's soldier. -भृत्यः 1 a royal servant or minister. -2 any public or government officer. -भोगः a king's meal, royal repast. -भोग्यम् nutmeg. -भौतः a king's fool or jester. -मणिः a royal gem. -मन्त्रघरः, -मन्त्रिन् *m.* a king's counsellor. -महिषी the chief queen. -मार्गः 1 a highway, high road, a royal or main road, principal street. -2 the way, method or procedure of kings. -मार्तण्डः, -मृगाङ्कः (in music) a kind of measure. -माषः a kind of bean. -मुद्रा the royal seal. यक्ष्मः, -यक्ष्मन् *m.* 'consumption of the moon', pulmonary consumption, consumption in general; राजयक्ष्मपरिहानिराययौ कामयानसमवस्थया तुलाम् R. 19. 50; राजयक्ष्मेव रोगाणां समूहः स महीभूताम् Śi. 2. 96; (for explanation of the word see Malli. thereon, as well as on Śi. 13. 29). -यानम् a royal vehicle, a palanquin. -युध्वन् *m.* 1 a king's soldier. -2 one who fights with a king; P. III. 2. 95. -योगः 1 a configuration of planets, asterisms &c. at the birth of a man which indicates that he is destined to be a king. -2 an easy mode of religious meditation (fit for kings to practise), as distinguished from the more rigorous one called हठयोग q. v. -रङ्गम् silver. -राक्षसः a bad king. -राज् *m.* 1 a supreme king. -2 the moon. -राजः 1 a supreme king, sovereign lord, an emperor. -2 N. of Kubera; अन्तर्बाष्पश्चिरमनुचरो राजराजस्य दश्यौ Me. 3. -3 the moon. -राज्यम् the state or dignity of Kubera; स्वर्लोके राजराज्येन सोऽभिषिच्येत भार्गव Mb. 13. 85. 53. -रीतिः *f.* bell-metal. -लक्षणम् 1 any mark on a man's body indicating future royalty. royal insignia, regalia. -लक्ष्मन् *n.* royal insignia. (-*m.*) N. of Yudhiṣṭhira. -लक्ष्मीः, -श्रीः *f.* the fortune or prosperity of a king (personified as a goddess), the glory or majesty of a king; स न्यस्तचिह्नमपि राजलक्ष्मीम् R. 2. 7. -लिङ्गम् a kingly mark. -लेखः a royal edict. -लोकः *a.* collection of princes or kings. -वंशः a dynasty of kings. -वंशावली genealogy of kings, royal pedigree. -वर्चसम् kingly rank or dignity. -वर्तः cloth of various colours. -वल्लभः 1 a king's favourite. -2 a kind of mango. -3 a kind of Jujube. -वसतिः 1 dwelling in a king's court. -2 a royal palace. -वाहः a horse. -वाह्यः a royal elephant. -विः the blue jay. -विजयः (in music) a kind of Rāga. -विद्या 'royal policy', kingcraft, state-policy, statesmanship; Bg. 9. 2; (cf. राजनय);

so राजशास्त्रम्; वीराश्च नियतोत्साहा राजशास्त्रमनुष्ठिताः Rām. 1. 7. 12. -विहारः a royal convent. -वृक्षः the tree Cassia Fistula; गुच्छैः कृतच्छविरराजत राजवृक्षः Rām. Ch. 5. 9. -वृत्तम् the conduct or occupation of a king; (कचित्) प्रजाः पालयसे राजन् राजवृत्तेन धार्मिक Rām. 1. 52. 7. -वृत्तिः the works of a king; प्रत्यक्षाप्रत्यक्षानुमेया हि राजवृत्तिः Kau. A. 1. 9. -शफरः a Hilsā fish; L. D. B. -शासनम् a royal edict; दिवा चरेयुः कार्यार्थं चिह्निता राजशासनैः Ms. 10. 55. -शुङ्गम् a royal umbrella with a golden handle. -शेखरः N. of a poet. -संसद् *f.*, -सभा *f.* a court of justice. -सदनम् a palace. -सर्पः a kind of snake-devouring snake. -सर्षपः black mustard (the seed used as a weight; त्रसरेणोऽथै विज्ञेया ल्लिक्षिका परिमाणतः | ता राजसर्षपस्तिस्रस्ते त्रयो गौरसर्षपः || Ms. 8. 133). -सायुज्यम् sovereignty. -सारसः a peacock. -सूयः, -यम् 1 a great sacrifice performed by a universal monarch (in which the tributary princes also took part) at the time of his coronation as a mark of his undisputed sovereignty; राजा वै राजसूयेनेष्ट्वा भवति Śat. Br.; cf. सम्राट् also; राजा तत्र सूयते तस्माद् राजसूयः | राज्ञो वा यज्ञो राजसूयः ŚB. on MS. 4. 4. 1. -2 a lotus. -3 a mountain. -सौधः a king's palace. -स्कन्धः a horse. -स्थानाधिकारः Viceroyalty. -स्थानीयः a viceroy, governor. -स्वम् 1 royal property; राजस्वं श्रोत्रियस्वं च न भोगेन प्रणश्यति Ms. 8. 149. -2 tribute, revenue. -स्वर्णः a kind of thorn-apple. -स्वामिन् *m.* N. of Viṣṇu. -हंसः, a flamingo (a sort of white goose with red legs and bill); संपत्स्यन्ते नभसि भवतो राजहंसाः सहायाः Me. 11; कृजितं राजहंसानां नेदं नूपुरशिञ्जितम् V. -हत्या regicide. -हस्तिन् *m.* a royal elephant, *i. e.* a lordly and handsome elephant. -हासकः a kind of fish; L. D. B.

राजता, -त्वम् Royalty, sovereignty, royal rank or position.

राजनम् A particular Sāma; एतद् राजन् देवतासु प्रोतम् Ch. Up. 2. 20. 1; Bhāg. 11. 27. 31.

राजन्य *a.* [राजन्-यत् नलोपः] Royal, kingly. -न्यः 1 A man of the Kṣatriya caste, royal personage; राजन्यान् स्वपुरनिवृत्तयेऽनुमेने R. 4. 87; संप्रति करणीयो राजन्येऽपि प्रश्रयः U. 6; R. 3. 48; Me. 50. -3 N. of Agni. -4 A noble or distinguished personage. -न्या A lady of royal rank. -Comp. -बन्धुः Kṣatriya; राजन्यबन्धोर्द्राविशे (केशान्तः विधीयते) Ms. 2. 65.

राजन्यकम् A collection of warriors or Kṣatriyas.

राजन्वत् *a.* Governed by a just or good king (as a country, as distinguished from राजवत् which simply means 'having a ruler'); (सुराज्ञि देशे राजन्वान् स्यात् ततोऽन्यत्र राजवान् Ak.); राजन्वतीमाहुरनेन भूमिम् R. 6. 22; Kāv. 3. 6.

राजमान *a.* Shining, radiant.

राजायते Den. Ā. To act like a king, consider oneself a king.